

שאלות ותשובות בחסידות ברסלב

בנושא

חנוף ילדים

תכן הענינים

- ג. נולד לנו תינוק, ואחיו הגדול התחיל להתחצף. יש עצה?.....
- ה. האם זה נכון שלפי רבנו יש אסור לאבא לנשק את ילדיו?.....
- ז. האם להמשיך לתמוך כלכלית בבן המדרדר מהיהדות?.....
- האם צריכים לחנוף את הילדים ללמוד מקצוע לעתיד
או לדרבן אותם ללמד ב"כולל"?.....
- יג. על מה חשוב לשים דגש בחנוף בנות בגיל שלוש?.....
- טו. בני בן העשר מרביץ לי, מקלל אותי ומתנהג אלי בזלזול.....
- יח. בני מוציא אותי מדעתי, והרבה פעמים אני מכה אותו.....
- בני הפיר בחורה לא טובה,
ואני מפחדת שהיא תקלקל אותו לגמרי.....
- ילדינו סובלים מבעיות נפשיות
ובגלל זה החיים שלנו נהרסו לגמרי.....
- כג.....

הקדמה

השאלות בחוברת זו לוקטו מתוך סדרת הספרים
הנפלאה "שאלות ותשובות
בחסידות ברסלב".

השאלות, שהגיעו מכל רחבי
העולם, נשלחו ללשכת כבוד
קדשת מוהרא"ש שליט"א -
הצדיק מיבנאל, אשר השיב

עליהן באפן אישי. התשובות אוצרות בתוכן עצות נוראות
ונפלאות בעבודת השם ויתברך, איך להחזיק מעמד
בכל מה שעובר על כל אחד ואחד, מקטן ועד גדול,
ברוחניות ובגשמיות, ואיך להתמודד עם כל בעיות החיים
בזה העולם.

להזמנת מנוי לסדרה:

טלפון: **04-6650050**

דוא"ל: 6650050@gmail.com

גם לכם יש שאלה?

שלחו דרך האתר: www.breslevcity.co.il

נולד לנו תינוק, ואחיו הגדול התחיל להתחצף. יש עצה?

שאלה:

מאת שושנה: שלום וברכה. לפני כארבעה חודשים נולד לנו תינוק, לאחרונה אחיו הגדול ממנו (בן 4) מאד עצבני, ומתחצף אלינו, ההורים, בצורה יוצאת דופן. בנוסף לכל, כשהוא מתעצבן הוא מכה אותי, זורק דברים ולעתים אף יורק. הוא עקשן גדול. איך מתנהגים אתו? מצד אחד אנחנו רוצים להרתיע אותו ואת אחיו הגדולים ממנו, שלא ילמדו להתחצף, ומצד שני ברור לי שהוא מתנהג ככה בגלל קנאה באחיו הקטן.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר משפטים, כ"א שבט ה'תשע"ב

שלום רב אל שושנה, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

זה טבע בריא, שכשנולד עוד בן או בת, אזי הבכור או הבכורה מתעצבנים מאד וכו', כי עד עכשו הבכור או

הבכורה היו העקר בבית, וכל אחד השתעשע עמָהֶם, והנה בא להם על הראש עוד בן או בת, וזה הורג אותם לגמרי וכו', וכל אחד מוציא את הכֶּעַס שְׁטֵמוֹן בוּ בְּאִפְן אַחֵר, כִּי הַקְּנָאָה אוֹכֵלֶת אוֹתָם מְאֹד, אִיךְ הִבִּיאוּ לָהֶם עַל הָרֹאשׁ עוֹד אֶחָד? וְלִכֵּן אָסוּר לְהִתְרַגֵּשׁ מִזֶּה וכו', אֲלֵא צְרִיכִים לְהַמְשִׁיךְ לְתַת לוֹ אֶת תְּשׁוּמַת-הַלֵּב שֶׁנִּתְּנוּ לוֹ, וְלִהְסָבִיר לוֹ שֶׁהוּא הַגְּדוֹל, וְלִנְשֵׂא אוֹתוֹ, וְעַל יְדֵי זֶה שֶׁמִּגְבִּיֵּהִים וּמְנַשְּׂאִים אוֹתוֹ, פּוֹעֲלִים יוֹתֵר מִלְּתַת לוֹ מְכוֹת אוֹ לְאִים עָלָיו וכו' וכו', כִּי זֶה רַק יִרְגִּיז אוֹתוֹ יוֹתֵר וְיוֹתֵר.

וְלִכֵּן הַעֲצָה הַיְעוּצָה הִיא רַק לְהַגְבִּיֵּה אוֹתוֹ, שֶׁהוּא הָאֵחַ הַגְּדוֹל, וְלְתַת לוֹ שֶׁגַּם הוּא יַעֲזֹר, וְזֶה יִתֵּן בוּ תְּחוּשָׁה טוֹבָה, וּבְמִקּוֹם קְנָאָה יִרְגִּישׁ שׁוֹב, שְׁעוֹשִׂים מִמֶּנּוּ מְצִיאוֹת, וְזֶה דְּבָר פְּשׁוּט.

מִכָּל זֶה יְכוּלִים לְלַמֵּד אִיךְ שְׂאָדָם נוֹלָד עִם מִדַּת הַקְּנָאָה, וְאִם לֹא תוֹפְסִים אֶת זֶה, כִּשֶׁהוּא עֲדִין קָטָן, וְלֹא מְשֻׁרְשִׁים מִמֶּנּוּ אֶת הַמִּדָּה הָרַעָה הַזֹּאת שֶׁל קְנָאָה, אֲזִי יִסְבֵּל כָּל יְמֵי חַיָּיו. כִּי רַב הַצְּרוּת שְׂאָדָם סוֹבֵל זֶה רַק מִמִּדַּת הַקְּנָאָה, שֶׁנִּדְמָה לוֹ, שֶׁהַזּוֹלָת מְקַבֵּל יוֹתֵר תְּשׁוּמַת-לֵב מִמֶּנּוּ].

הַקְּרוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע

בתפלתו, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך
הצלחה מרבה, ובכל אשר תפני, תשכילי ותצליחי.
המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

האם זה נכון שלפי רבנו יש אסור לאבא לנשק את ילדיו?

שאלה:

מאת ידידיה: האם זה נכון שלפי רבנו יש אסור שאבא
לנשק את ילדיו?

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר משפטים, כ"ב שבט
ה'תשע"ב

שלום וברכה אל ידידיה, גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (שיחות הר"ן, סימן נ"ט) מסגל יותר לבנים,
להיות רחוק מהם. לבלי להיות דבוק בהם לשעשע
בהם בכל פעם. רק לבלי להסתכל עליהם; זאת אומרת
רואים, שרוב רבם של בני אדם משתעשעים עם הילדים

וכו', ומפנקים אותם וכו', ועל ידי זה אין להם הזדמנות להתבגר, כי ילד שמפנקים אותו, הוא תמיד ישאר ילד מפנק, ולא יגדל ומכל שכן, שלא יהיה עצמאי.

ועל זה אמר רבנו ז"ל מסגל יותר לבנים, להיות רחוק מהם. לבלי להיות דבוק בהם לשעשע בהם בכל פעם, אבל לא אמר, שלא לנשק את ילדיו, אלא זו שיחה מאנשי שלומנו שאמרו "לא לנשק ולא להרביץ", וזה תלוי אחד בשני, כפי שמנשקים את הילד ומפנקים אותו וכו', ואחר כך הוא קופץ על הראש ומשתולל, אזי צריכים להרביץ לו, ולכן עדיף "לא לנשק ולא להרביץ", וזה פונת רבנו ז"ל.

וכמוכן, שהכל צריך להיות עם שכל, וכעין שאמרו חכמינו הקדושים (סוטה מז). לעולם תהא שמאל דוחה וימין מקרבת, וכן אמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות בנים, סימן ג') 'אין צריך לאדם לדאג על פרנסת בניו, כי כשהם גדלים גדלה פרנסתם עמהם', ורואים אנשים משקיעים גזמאות של כסף בילדים שלהם, זה רוצה שהבן שלו יהיה רופא, וזה רוצה שהבן שלו יהיה עורך דין, וזה רוצה שהבן שלו יהיה מהנדס וכו', וכשהבן גדל, אחר כל ההשקעות, שהשקיעו בו ההורים, הוא בוחר מקצוע אחר לגמרי, נמצא שההורים השקיעו את הכסף ברוח, וזה מעשים בכל יום ויום, ולכן

אם הולכים בדרך רבנו ז"ל, אזי נותנים הזדמנות לילדים לגדל ולהיות עצמאיים.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד, שתהיה לך הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשכיל ותצליח. המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

האם להמשיך לתמוך כלכלית בבן המדרדר מהיהדות?

שאלה:

מאת הרב שלמה: לכבוד הצדיק מוהרא"ש שליט"א. יש לי בעיה רצינית עד מאד. יש לי בן שהתחתן ויש לו ששה ילדים. הוא לא עובד, ואני תומך בו כל השנים. עכשיו הוא התקרר לגמרי מהיהדות, ומתדרדר עוד ועוד. גם שלום הבית שלו רעוע מאד, והוא נוטה להפקרות. האם אני צריך להמשיך לתמוך בו? אהיה אסיר תודה אם תענו לי.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר ויקהל פקודי, י"ט אדר

ה'תשע"ב.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הָרֵב הַגָּאוֹן, אִישׁ חֶסֶד, ר' שְׁלֵמָה,
נְרוֹ יְאִיר.

לְנֶכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אַתֶּם צְרִיכִים לְהִבִּין: בְּרַגַע שֵׁישׁ כָּאֵן אֲשֶׁה עִם
שְׁשָׁה יְלָדִים, זֶה כְּבָר עֲנִין אַחַר לְגַמְרִי, וְאַתָּה צְרִיךְ לְקַחַת
בְּחֻשְׁבוֹן שֶׁהֵם הַנְּכָדִים שְׁלֶךְ. מַה יְהִיֶה אִם תִּפְסִיק לְתַמְךָ
בו? הֲרִי יְהִיֶה גִט בְּלִי שׁוּם סֶפֶק, כִּי הֲרִי גַם עֲכָשׁוּ, שְׁאַתָּה
תּוֹמֵךְ בָּהֶם, הֵם בְּכֻלָּל לֹא מְסַתְּדִים וְכוּ', תִּתְאַר לְעֲצֻמָּךְ
מַה יְהִיֶה אִם הֵם יִתְגַּרְשׁוּ - שְׁשָׁה נְכָדִיךְ יְהִיוּ יְתוּמִים חַיִּים,
וְיִגְדְּלוּ בְּהַפְקָר וְכוּ', וּמִי יוֹדֵעַ אִם לֹא יֵצְאוּ לָךְ גַּם הֵם
לְתַרְבוֹת רָעָה וְכוּ', וּמַה הַרוּחַת בְּזֶה?

אֲנִי מִבִּין טוֹב מְאֹד אֶת צַעֲרְךָ הַקָּשָׁה, לְרֹאוֹת בֶּן שְׁאִינוֹ
עוֹבֵד וּמְפָרְנֵס כָּלֵל, וּבְנוֹסֶף לְזֹאת מִתְדַרְדֵּר מֵהִיָּדוּת, שְׁזֶה
כָּאֵב גָּדוֹל מְאֹד. עִם כָּל זֹאת, קַח בְּחֻשְׁבוֹן אֶת הַיְלָדִים שְׁלוֹ
שֶׁהֵם נְכָדִיךְ, אִם תִּתְמַךְ בו, אֲזִי הֵם יִשְׁאַרוּ לְלַמֵּד בְּתַלְמוּד
תּוֹרָה וּבְבֵית סֵפֶר חֲרָדִי, וְיְהִיֶה לָךְ נַחַת מֵהֵם, וְיֵשׁ לְתַמְךָ
בְּבֵן אוֹ בַּבַּת - רַק בְּשִׁבִיל שְׁיִלְדֵיהֶם יִשְׁאַרוּ יְהוּדִים יְרֵאִים
וְשְׁלֵמִים וְחֻזְקִים בְּאַמוּנָה פְּשוּטָה בו יִתְבָּרַךְ.

אֵל תִּשְׁכַּח שֶׁהֵם נְכָדִיךְ, הַבֶּשֶׁר וְהַדָּם שְׁלֶךְ וְכוּ'. וְלִכֵּן

אל תצטער על שאַתָּה צָרִיךְ לַתְּמַךְ בְּבִנְיָהּ, וּבְזֶה אֶתָּה מְצִיל אֶת שְׁלוֹם הַבֵּית שְׁלוֹ, אֶתָּה מְצִיל אֶת נְכַדְיָהּ, וְלִכְן תִּמְשִׁיךְ לַתְּמַךְ בּוֹ. תִּתְיָשֵׁב הַיֵּטֵב, וְתִרְאֶה וְתִבְיִן וְתִשְׁכִּיל, שְׂאִין לָךְ בְּרִירָה אַחֲרֵת. תִּהְיֶה לְאֵל שֵׁישׁ בִּיכָלְתָּךְ לַעְזוֹר לָהֶם וּלְתִמְךָ בָּהֶם. מַה שֶּׁנִּשְׁאָר לָךְ לַעֲשׂוֹת, זֶה לְהִרְבוֹת בַּתְּפִלָּה שֶׁבְּנֶה יַחְזוֹר בַּתְּשׁוּבָה, וַיִּמְצָא עֲבוּדָה טוֹבָה, וַיּוּכַל לְפָרְגַס אֶת יְלָדָיו. וְאֵל תִּהְיֶה קִלְיָה בְּעֵינֶיךָ תְּפִלַּת הָאָב עַל הַבֵּן, כִּי אֵי אֲפָשֶׁר לְתַאֵר אֶת גְּדֹל מַעַלְת תְּפִלַּת הַהוֹרִים עַל יְלָדֵיהֶם - זֶה בּוֹקֵעַ רְקִיעִים וְכוּ'. וְלִכְן רַק זֶה נִשְׁאָר בְּיָדְךָ, לְשַׁפֵּךְ נַפְשְׁךָ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְעַל יְדֵי רַבּוּי תְּפִלָּה תִּרְאֶה יְשׁוּעָה גְּדוּלָּה.

דַּע לָךְ, כִּי אֲסוּר לְהִתְיַאֵשׁ מִבֵּן, אֲפֹלוּ שֶׁהוּא עֲכָשׁוּ בֵן סוֹרֵר וּמוֹרָה כְּמוֹ שֶׁכְּתִבְתָּ וְכוּ', תְּפִלָּה מוֹעִילָה תְּמִיד. יְדוּעַ שְׂרַבֵּי נַפְתְּלֵי מְנַעַמִּירוֹב ז"ל, שֶׁהָיָה תַלְמִיד רַבְּנוֹ ז"ל (וְהוּא הָיָה אֶחָד מֵהַעֲדִים בְּשִׁבְלֵי הַבְּטָחַת הַתְּקוּנָה הַכְּלָלִי), שֶׁהָיָה לוֹ בֵּן שֵׁיִצְא לְתַרְבוֹת רָעָה, רַחֲמָנָא לִיִּצְלָן, וְהַתְּפִלָּל עָלָיו בְּצִיּוֹן רַבְּנוֹ ז"ל שְׁיָמוּת, כִּי עָדִיף הָיָה לוֹ שְׁיָמוּת מִשְׁיִצְא לְתַרְבוֹת רָעָה, וְנִתְקַבְּלָה תְּפִלָּתוֹ, וַיִּמַּת הַבֵּן מִיָּתֵהּ חֲטוּפָה, רַחֲמָנָא לִיִּצְלָן. וְכִשְׁשָׁמַע זֹאת מוֹהַרְנ"ת ז"ל, הִקְפִּיד עָלָיו מְאֹד, וְאָמַר, אִם יֵשׁ לוֹ כַּח כָּל כֶּךָ חֲזַק בַּתְּפִלָּה, הָיָה צָרִיךְ לְהַתְּפִלָּל שְׁיַחְזוֹר בַּתְּשׁוּבָה, וְהָיָה בּוֹדָאֵי פּוֹעֵל.

וְלִכְן אֵל תִּהְיוּ עֲצוּבִים וְשְׁבוּרִים וְכוּ', אִף שְׁזָה

כואב שהבין יצא לתרבות רעה, רחמנא לצלן, עם כל זאת הקדוש-ברוך-הוא אב הרחמן ושומע תפלות ישראל, ובפרט תפלה בלב נשבר זה מאד מאד מקבל אצלו יתברך, כמו שאמר דוד (תהלים נא, יט) "לב נשבר ונדכה אלקים לא תבזה". ולך נא וראה מה סבל דוד המלך מבנו אבשלום, ואף-על-פי-כן רחם עליו, והרבה להתפלל בעדו שיהיה לו תקון וכו'.

ולכן חזקו ואמצו מאד, ושום דבר לא יוכל לשבר אתכם, תמשיכו לתמיד בו, וכן תרבו בתפלה עליו, ותראו איך שסוף כל סוף הכל יתהפך לטובה, ותרוו רוב נחת דקדשה מהנכדים שיגדלו לתפארת.
המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

האם צריכים לחנך את הילדים ללמוד מקצוע לעתיד או לדרבן אותם ללמד ב"כולל"?

שאלה:

מאת רפאל: שלום לכם, צדיקנו היקר והאהוב, כבוד קדשת אדמו"ר מוהרא"ש שליט"א. ברוך השם זכותי להתחתן בחמשה עשר בשבט השנה, בזכות הדעת

ש'למד'תם אותי, וברוך השם אנו מסתדרים יותר ויותר, וישתבח שמו לעד. רציתי לשאול אתכם, למרות שעדין אין לי ילדים - האם כדאי ללמד את הילדים מקצוע לצורך פרנסתם בעתיד כדי שלא יכנסו לחובות ויכלו להתפרנס בכבוד, ובפרט היום עם כל היקר והקשי להתפרנס, או שכדאי לחנך אותם עוד כשהם קטנים שכשהם יגדלו, הם ישובו ללמוד בכולל והאשה תעבד לפרנסת הבית? ראיתי אצלכם דבורים לכאן ולכאן ולכן לא ברור לי מה דעתכם בענין. תודה.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר במדבר, כ"ח איר ה'תשע"ב.

שלום וברכה אל רפאל, גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך.

חסדי השם יתברך שזכית למצוא את בית זוגך, אתה צריך מאד מאד לשמח עמה, כי זו המתנה הכי יפה שהקדוש-ברוך-הוא נתן לך, ואתה צריך להחזיק את המתנה מאד מאד יקרה, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (סוטה יז.) איש ואשה זכו שכינה ביניהן, ואמרו (ירושלמי ברכות פ"ק ט' הלכה ח') אי אפשר לאיש בלא אשה ואי אפשר לאשה בלא איש לשניהן בלא שכינה, ובמקום

שְׁהִשְׁכִּינָה נִמְצְאָת שֵׁם הַבְּרָכָה מְצוּיָה, רַק שִׁיחָיָה בִּינְיָהֶם
שָׁלוֹם וְאַהֲבָה גְדוּלָּה מְאֹד, כִּי אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים
(שְׁבַת י'): שָׁלוֹם זֶה שְׁמוֹ שֶׁל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

וְלִכֵּן אִם מְכַנְיָסִים אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ
הַבַּיִת, זֶה נִקְרָא שָׁלוֹם-בַּיִת, הֵינּוּ שְׁמוֹ שֶׁל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא בְּתוֹךְ הַבַּיִת, וְאָמְרוּ (יְבָמוֹת סב:): הָאוֹהֵב אֶת אִשְׁתּוֹ
כְּגוֹפוֹ, וְהַמְּכַבְּדָה יוֹתֵר מִגּוּפוֹ, וְהַמְדְרִיף בְּנֵיו וּבְנוֹתָיו
בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל, וְהַמְשִׂיאַן סְמוּךְ לְפָרְקָן, עָלָיו הַכְּתוּב אוֹמֵר
(אִיוב ה, כד): "וַיִּדְעַתְּ כִּי שָׁלוֹם אֶהְיֶה"; וְאָמְרוּ (בְּבָא מִצִּיעָא נט.)
לְעוֹלָם יֵהָא אָדָם זֶהִיר בְּכַבּוּד אִשְׁתּוֹ, שְׂאִין בְּרָכָה מְצוּיָה
בְּתוֹךְ בַּיִתוֹ שֶׁל אָדָם אֲלֵא בְּשָׁבִיל אִשְׁתּוֹ, שְׁנֵאמַר (בְּרֵאשִׁית
יב, טז): "וְלֹאֲבָרְם הִטִּיב בְּעִבּוּרָהּ", וְהֵינּוּ דְאָמַר לְהוּ רַבָּא
לְבַנְי מַחוּזָא, אוֹקִירוּ לְנִשְׂיֵיכוֹ כִּי הִיכִי דִתְתַעְתְּרוּ, (תְּכַבְּדוּ
וּתְיַקְרוּ אֶת נְשׁוֹתֵיכֶם כְּדִי שְׁתַּתְעֲשְׂרוּ) וְאָמַר רַבִּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי
מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סט) שְׁעָקַר הָעֲשִׁירוֹת בָּאָה בְּזָכוֹת הָאִשָּׁה.
אֲנִי מְאֹד מְקַנְיָה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שֶׁתִּרְאֶה לְקַיֵּם אֶת זֶה,
וְלֹא תַחְסֹר לָךְ אֶף פְּעַם פְּרִנְסָה.

עִם כָּל זֹאת אָמַר רַבִּנוּ ז"ל (חַיֵּי מוֹהַר"ן, סִימָן תַּקא), שְׁחַפֵּץ
מְאֹד שְׁתִּהְיֶה לָנוּ פְּרִנְסָה, אֶף-עַל-פִּי שְׁבֻטְחוֹן גַּם כֵּן טוֹב
מְאֹד, אֶף-עַל-פִּי-כֵן, טוֹב מְאֹד כְּשׁוֹזוּכִים שֵׁישׁ לוֹ מִעֲמַד
פְּרִנְסָה, כִּי בְּמִקּוֹם עֲבוֹדַת הַבְּטָחוֹן בְּמִקּוֹם זֶה יַעֲשֶׂה

עבודה אחרת, כלומר כי אם לא יהיה לו מעמד פרנסה ויהיה לו בלבול הדעת מהפרנסה, ויצטרך בכל פעם לחזק עצמו במדת הבטחון, במקום זה יעסק בעבודה אחרת והתחזקות אחרת בשאר עניני עבודת השם. וכבר אמרו חכמינו הקדושים (אבות ב, ב): יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ, שיגיעת שניהם משכחת עון, וכל תורה שאין עמה מלאכה, סופה בטלה וגוררת עון.

הקדוש-ברוך-הוא השומע תפלות ישראל, ישמע בתפילתי, שאני מבקש ומתפלל בערך תמיד, שתהיה לה הצלחה מרבה, ובכל אשר תפנה, תשפיל ותצליח.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

על מה חשוב לשים דגש בחנוף בנות בגיל שלוש?

שאלה:

מאת רפאל: שלום כבוד הרב ורפואה שלמה בקרוב.
ברצוני לשאול: על מה חשוב לשים דגש בחנוף בנות
קטנות בגיל שלוש?

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֹדֵר שְׁלַח כ"ד סִיּוֹן ה'תשע"ב

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל רְפָאֵל, נְרוּ יֵאִיר.

לְנֶכוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

צָרִיכִים לְשָׁמֵר מְאֹד מְאֹד לֹא לְהִשְׁאִיר בְּנוֹת קִטְנוֹת
בְּבֵית עִם זָרִים, כִּי זֶה מְאֹד מְאֹד מְסַכֵּן וְכוּ', וּבִפְרֹט הַיּוֹם
שֵׁישׁ כָּל מִינֵי חוֹלִים וְכוּ', וְסוּטִים וְכוּ', וְצָרִיכִים לְהִקְפִּיד
כְּבָר מִהַגִּיל הַזֶּה שֶׁלֹּא יִשְׁאִירוּ בְּבֵית אֶת הַבְּנוֹת עִם בָּנִים
בְּאוֹתוֹ גִּיל וְכוּ', כִּי הַיּוֹם הַכֹּל הִפְקָר וְכוּ', וְלִכֵּן הַבְּנוֹת
צָרִיכוֹת שְׁמִירָה, כְּמֵאמָרָם ז"ל (בְּמִדְבָר רַבָּה פְּרָשָׁה י"א, סִימָן ה')

"וַיִּשְׁמְרֶךָ" – בְּבְנוֹת, שְׁצָרִיכוֹת שְׁמִירָה. וְזֶה מִתְחִיל כְּבָר
בְּגִיל הַזֶּה, אֲבָל הַכֹּל צָרִיךְ לְהִיּוֹת עִם שְׂכָל וְחֻכְמָה, וְלֹא
לְהַגְזִים, כִּי לְכֹל דְּבָר יֵשׁ גְּבוּל, אֲבָל צָרִיכִים עֵינֵינוּ פְּתוּחָה
וּלְשָׁמֵר מְאֹד.

הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע
בְּתַפְלָתִי, שְׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ תְּמִיד, שֶׁתְּהִיָּה לְךָ
הַצְּלָחָה מְרַבָּה, וּבְכֹל אֲשֶׁר תִּפְנֶה, תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

בְּנֵי בֶן הָעֶשֶׂר מְרַבֵּץ לִי, מְקַלֵּל אוֹתִי וּמְתַנְהֵג אֵלַי בְּזִלְזוּל

שְׁאֵלָה:

מאת שושנה: שְׁלוֹם וּבְרָכָה לְכָבוֹד קִדְשֵׁי מוֹהֲרָא"ש
שְׁלִיט"א. בְּנֵי בֶן הָעֶשֶׂר מְרַבֵּץ לִי, מְקַלֵּל אוֹתִי וּמְתַנְהֵג אֵלַי
בְּזִלְזוּל גָּמוּר. אֲנִי מִשְׁתַּדְּלֵת לְדַבֵּר אֶתּוֹ וּלְהַסְבִּיר לוֹ שֶׁלֹּא
מְתַנְהֵגִים כָּכָה, אֲבָל זֶה שְׁאֲנִי מִסְבִּירָה לוֹ בְּעֵדִינּוֹת, רַק
גוֹרֵם לוֹ לְזַלְזֵל יוֹתֵר וּלְהַבִּין שֶׁהַכַּחַס בְּיָדַיִם שְׁלוֹ. מִצַּד אֶחָד
אֲנִי לֹא רוֹצֵה לְהַכּוֹת אוֹתוֹ, וּמוֹנֵעַת גַּם אֶת בְּעָלֵי מַלְעָשׂוֹת
זֹאת, אֲךָ מִצַּד שְׁנֵי אֲנִי לֹא יוֹדַעַת אֵיךְ לְפַתֵּר אֶת הַבְּעָיָה.

אֲנִי מִפְּחָדֵת שֶׁהַמָּצָב אָבוּד, וְשֶׁהָאֵלִימוֹת הַפִּיזִית
וְהַמְּלוּלִית הַפְּכוּלוֹ לְהַרְגֵּל וְהוּא יִגְדֵל לְהִיּוֹת בְּעַל מַכָּה. מַה
עֲלִינוּ לַעֲשׂוֹת? וְאֵיךְ צְרִיכִים לְפַעַל בְּמָצָב כָּזֶה? תּוֹדָה רַבָּה
וּסְלִיחָה עַל הַטְּרָחָה.

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֹדֵר קֶרֶחַ כ"ט סִינׁ ה'תשע"ב
שְׁלוֹם רַב אֶל שׁוֹשְׁנָה, תַּחֲיָה.

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֵין דְּבַר כְּזֶה "אָבוּד" וְכוּ', אֶת הַמְּלָה הַזֹּאת אֶתֵּם
מִכְרָחִים לְהוֹצִיא מִהָרֶאשׁ שְׁלָכֶם וְכוּ', אֶת וּבְעֵלְךָ צְרִיכִים
לְדַעַת שְׁחֲנוּךְ צְרִיךְ לְהִיּוֹת עִם תְּאוּם בֵּין הַבְּעַל וְהָאִשָּׁה,
לֹא כְּשֶׁהַבְּעַל אוֹמֵר דְּבַר אֶחָד וְכוּ', אַחֵר כִּן בְּאֵה הָאִשָּׁה
וְאוֹמֵרֵת דְּבַר אַחֵר וְכוּ', וְעַל זֶה חוֹגְגִים הַיְלָדִים, כִּי אִם
הַהוֹרִים הֵיוּ מִתְאַמִּים בִּינֵיהֶם עַל כָּל פָּרֵט שְׁרוּצִים לִפְעַל
אֶצֶל הַיְלָדִים, וְהֵיוּ חֲזָקִים בְּדַבּוּרֵיהֶם, אֲזִי הַיְלָדִים לֹא הֵיוּ
יְכוּלִים לְהִתְחַמֵּק וְכוּ', וְהֵיוּ צְרִיכִים לְשִׁמְעַת בְּקוֹל הַהוֹרִים.

הֵינּוּ חֲנוּךְ זֶה הָעֵבֹדָה הַכִּי קָשָׁה וְהַכִּי יָפָה, כִּי אִם
רוּצִים לְהַצְלִיחַ עִם יְלָדִים, צְרִיכִים לְהַכְנִיֵס כְּלָלִים בְּתוֹךְ
הַבֵּית, לֹא עִם כַּחַ, וְלֹא עִם צְעָקוֹת וְצִרְחוֹת וְכוּ', רַק עַל
יְדֵי הַסְּבֵרָה וְלְהִיּוֹת תַּקִּיף בְּדַעַת וְכוּ', וְאֲזִי הַיְלָדִים רוֹאִים
שֶׁלֹא יְכוּלִים לְעַבֵּד עַל אָבָא אוֹ עַל אִמָּא, אֶפְלוּ שֶׁהֵם
יִזְרְקוּ אֶת עֵצָמָם עַל הַרְצָפָה וְיִבְכוּ וְיִדְפְּקוּ עִם הָרֶאשׁ עַל
הַרְצָפָה וְכוּ', יִשְׁתוּלְלוּ וְיִצְרְחוּ וְכוּ', אִם הֵם יִרְאוּ שֶׁהָאָבָא
וְהָאִמָּא חֲזָקִים בְּדַעַתָם, אֲזִי יִשְׁכְּרוּ וְיִצִּיתוּ, וְאִדְרָבָה!

כְּשֵׁיגְדְלוּ יִתְּנוּ עוֹד תּוֹדָה לַהוֹרִים שְׁחַנְכוּ אוֹתָם טוֹב. אֲבָל
אִם הַהוֹרִים לֹא חִזְקִים בֵּינֵיהֶם, וּמְכַל שְׂכָן כְּשֶׁהָאָבָא אוֹמֵר
דְּבַר אֶחָד, וְהִילְדִים מִתְחִילִים לְצַרוּחַ וּלְצַעֵק וּלְבַכּוֹת וְכוּ',
אֲזִי הָאָמָא מְרַחֶמֶת וְכוּ', וְאוֹמֶרֶת לְאָבָא: דִּי! מְסַפִּיק! עֲזֹב
אוֹתָם וְכוּ', אוֹ לְהַפְּךָ כְּשֶׁהָאָמָא אוֹמֶרֶת מְשֶׁהוּ, וְהִילְדִים
מִתְחִילִים לְצַרוּחַ לְצַעֵק וּלְבַכּוֹת, אֲזִי הָאָבָא מְרַחֵם וְכוּ',
וְאוֹמֵר לְאָמָא דִּי! מְסַפִּיק! עֲזֹבִי אוֹתָם וְכוּ', בְּזֵה הוֹרְסִים
בְּמוֹ יְדֵיהֶם אֶת חֲנוּךְ הִילְדִים, וְזֵה בְרוּר כְּשֶׁמֶשׁ. וְלִכֵּן קִדְּם
כָּל צְרִיכִים הַהוֹרִים לְסַכֵּם בֵּינֵיהֶם מֵהֵם רוֹצִים וְכוּ',
וְאִזְ הֵם צְרִיכִים לְהִיּוֹת חִזְקִים בְּדַעְתָּם מְאֹד, וְזֵה הַחֲנוּךְ
הַכִּי בְרִיא, שֶׁהָאָבָא וְהָאָמָא יִתְּאִימוּ בְּדַבְרֵיהֶם, וְלֹא יִרְאוּ
פְּשָׁרְנוֹת וְכוּ' וְכוּ'.

כְּמוֹכֵן שְׁאָסוּר לְלַכֵּת עִם יְלָדִים בְּאֲכֻזְרִיּוֹת וְכוּ', אוֹ
בְּקִמְצָנוֹת וְכוּ', צְרִיכִים לְרַחֵם עֲלֵיהֶם, סוֹף כָּל סוֹף אֵלּוּ הֵם
הִילְדִים שְׁלֹכֶם, אֲבָל הַכֹּל צְרִיף לְהִיּוֹת עִם גְּבוּלוֹת, וְגַם אֶת
הַגְּבוּלוֹת צְרִיכִים לְאַכֵּף עִם חֲכָמָה וְרַחֲמָנוֹת בְּיַחַד, אֲבָל
בְּשׁוּם פְּנִים וְאִפְּן לֹא בְּאֲכֻזְרִיּוֹת.

כְּשֶׁהִילֵד מְשִׁתּוּלֵל וּמְרַבֵּץ, צְרִיכִים לְקַנֵּס אוֹתוֹ בְּדָבָר
שְׂיִכְאִיב לוֹ וְכוּ', וְאִזְ הוּא יִבִּין שְׂאִין לְהַרְבִּיץ, אֲבָל אָבָא
וְאָמָא צְרִיכִים לְעַמֵּד חִזֵּק בְּזֵה, וּבְפֶרֶט בְּגִיל עֶשֶׂר יְכוּלִים
עוֹד לְחַנֵּךְ אוֹתוֹ, כִּי אוֹי וְאֲבוֹי אִם לֹא יִחַנְכוּ אוֹתוֹ, הוּא יִגְדֵל

אֵלִים וְלֹא יִסְתַּדֵּר עִם הַחֲבֵרָה, וּמְכַל שְׂכָן שְׂיֵהִיָּה אֵלִים עִם
אֲשֶׁתוֹ, וְאֵת הָאֱלִימוֹת צְרִיכִים לְהַפְסִיק מִיָּד וְעַכְשָׁו.

אָנִי מְקַנְהָ שְׁתַּבִּינִי, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יַעֲזֹר
שְׁתַּצְלִיחֵי בַחֲנוּךְ.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

בְּנֵי מוֹצִיא אוֹתִי מִדַּעְתִּי, וְהִרְבֵּה פְעָמִים אָנִי מַכָּה אוֹתוֹ

שְׁאֵלָה:

מֵאת אַבְרָהָם: יֵשׁ לִי בֶן בְּגִיל עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ. הוּא עוֹשֶׂה
הִרְבֵּה שְׂטִיּוֹת, וְלִצְעָרִי, הִרְבֵּה פְעָמִים אָנִי מַכָּה אוֹתוֹ,
כִּי הוּא פְּשׁוּט מוֹצִיא אוֹתִי מִדַּעְתִּי. אָנִי יוֹדֵעַ שְׁזָה לֹא טוֹב
לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכַח, בְּפֶרֶט שֶׁהוּא כָּבֵד גָּדוֹל, אֵךְ מֵה אֶפְשָׁר
לְעִשׂוֹת שֶׁהוּא לֹא מִבִּין שׁוּם דָּבָר אַחֵר?

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר חֲקֵת ד' תַּמוּז ה'תשע"ב
שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אַבְרָהָם, גֵּרוֹ יְאִיר.
לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

חכמינו הקדושים אמרו (מועד קטן יז.): 'אמתא דבי רבי חזיתיה ליהוא גברא דהוה מחי לבנו גדול, אמרה ליהוי ההוא גברא בשמתא דקעבר משום (ויקרא יט, יד): "ולפני עור לא תתן מכשול" - במכה לבנו גדול הפתוב מדבר; ופרש רש"י: דכיון דגדול הוא שמא מבעט באביו והוי ליה איהו מכשילו.

וכן מובא ברש"י (שם ל.): 'בשעה שהיה ידך תקיפה עליו הוי זהיר ללמדו תוכחות, ואיזה זמנו? משיתסר ועד עשרים ותרתין. בציר משיתסר אין בו דעת לקבל תוכחות כל כך, ואל תכבד יסורין ותוכחות, ויותר מעשרין ותרתין יש לחוש שלא יבעט, וזה עקר; עין שם.

וכן נפסק בשלחן ערוך (יורה דעה סימן רמ סעיף כ): 'המכה לבנו גדול היו מנדין אותו, שהרי עובר על "לפני עור לא תתן מכשול", ולא מקרי גדול לדבר זה רק אחר כ"ב שנה או כ"ד שנה. ולכן אתה צריך מאד מאד להזהר בזה, ובכלל לתת מכות אפלו לבן צעיר זה לא חנוכי וכו', כל הענין של מכות זה בא מחמת העצבים, שאדם הוא עצבני, ואז הוא מוציא את העצבים שלו על אשתו או על הילדים שלו ונותן להם מכות, ואדם כזה הוא פשוט משגע ומטרף, וצריך לקחת תרופות כדי להרגיע את עצמו, כי גם בכעס ועצבים צריכים לדעת לרסן את עצמו,

אבל לא לשחרר את ידיו ולהכות על ימין ועל שמאל, שזה בא מרוח שטות שנכנסה בו.

ומכל שכן כשמכים בן או בת גדולים, שהם כבר בגיל עשרים וחמש, זה פשוט טרוף ושגעון וכו', ואוי ואבוי אם תוציא את העצבים שלך על הזולת ותתן לו מכות וכו', תקבל חזרה מנה אחת אפים וכו', ותסתבך גם עם החק וכו', ועוד תשב בבית סהר וכו'. ולכן תבקש הרבה ממנו יתברך שיוציא ממך את הכעס, ומכל שכן שלא תשתמש עם הידים שלך בעת שאתה כעסן ועצבני וכו', כי זה פשוט טרוף הדעת וכו'.

אדם צריך לדעת, שהחיים לא קלים, ועל כל אחד עובר מה שעובר, ואסור לאבד את עשתונותיו, וכבר אמר התנא (אבות ד, א): 'איזהו גבור? הכובש את יצרו, שנאמר (משלי טז, לב): "טוב ארך אפים מגבור ומושל ברוחו מלוכד עיר"'. כי לפי זה, עקר היצר שעליו מדבר התנא הוא הכעס, כי הוא מביא ראיה מהפסוק שאדם צריך להיות ארך אפים ומושל ברוחו, הינו שיקנה לעצמו מדת הסבלנות. ועליך לדעת, כי עם סבלנות יכולים לעבר את זה העולם בקלות, ולכן תעבד הרבה על מדת הסבלנות ואריכת אפים, ולא תשתמש עם הידים לתת מכות לאף אחד, ומכל שכן לילדיך.

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע
 בְּתַפְּלוֹתֵי, שְׁאֲנִי מִבְּקֵשׁ וּמִתְפַּלֵּל בְּעֶדְךָ תָּמִיד, שְׁתִּהְיֶה לְךָ
 הַצְּלָחָה מְרֻבָּה, וּבְכֹל אֲשֶׁר תִּפְנֶה, תִּשְׁכִּיל וְתִצְלִיחַ.
 הַמֵּאֲחִיל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

**בְּנֵי הַכִּיר בַּחוּרָה לֹא טוֹבָה,
 וְאֲנִי מִפְּחָדָת שְׁהִיא תִקְלָקֵל אוֹתוֹ לְגַמְרֵי**

שְׁאַלָה:

מֵאֵת יַפְעָת: בְּנֵי יַחֲדֵי הַכִּיר בַּחוּרָה לֹא טוֹבָה וְהִתְחִיל
 לְצֵאת אֶתָּה. הָיָה לָּהּ כָּבֵד כַּמָּה וְכַמָּה חֲבֵרִים, וְהִיא רְגִילָה
 לְבָלוֹת בְּמוֹעֲדוֹנִים וּלְחַלֵּל שַׁבָּת. בְּנוֹסָף לְכָל זֶה גְּלוּתִי שֵׁשׁ
 לָהּ שְׂרָשִׁים שֶׁל גּוֹיִים, כִּי הִבְעֵל שֶׁל סִבְתָּא שְׁלָה הָיָה גּוֹי.

אֲבָקֵשׁ מִהַצְּדִיק שֶׁיִּדְרִיךְ אוֹתִי מֵה לַעֲשׂוֹת עִם הַבֵּן שְׁלִי,
 וְכִיצַד לְמַנוֹעַ אוֹתוֹ מִזֶּה, וְשֶׁהָרַב יִבְרַךְ אוֹתוֹ שֶׁיִּזְכֶּה לְקַבֵּעַ
 עֵתִים לְתוֹרָה וְלַהַפְגֵּשׁ עִם אֲנָשִׁים יִרְאֵי הַשֵּׁם בְּעֵלֵי מִדּוֹת
 טוֹבוֹת, וְשֶׁיִּזְכֶּה לְזוּזֵג עִם אִשָּׁה יִרְאֵת שְׁמִים מְבִית טוֹב.
 תּוֹדָה רַבָּה וְתִזְכּוּ לְמִצְוֹת.

תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר חקת ז' תמוז ה'תשע"ב

שלום רב אל יפעת, תחיה.

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה להסביר לבן שלך שבחורה שמסתובבת עם כל כך הרבה חברים וכו', זה בעצמו כבר געל נפש, וכדאי להתרחק מבחורה כזו, כי מגיע לו הרבה יותר טוב מבחורה כזאת, ואני חושב שבדרך הסברה הוא יבין, כי לצערנו הרב בני הנער לא קולטים מה לפנייהם, והם הולכים בעורוץ עינים וכו', ומונעים אחר הרגש יותר מאחר השכל הבריא.

הקדוש-ברוך-הוא יעזר לך שתרוי רוב נחת דקדושה מהבן יחיד הזה, העקר התפללי עליו, כי תפלת האמא על בנה מאד מקבלת בשמים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

יְלָדֵינוּ סוֹבְלִים מְבַעֲיוֹת נַפְשִׁיּוֹת וּבְגִלָּל זֶה הַחַיִּים שְׁלָנוּ נִהְרָסוּ לְגַמְרֵי

שְׁאֵלָה:

מֵאֵת מַלְכָּה: לְכַבּוֹד הַצְּדִיק. יֵשׁ לָנוּ בְּבֵית בְּעֵינָה רְצִינִית
בְּיוֹתֵר: אֲנַחְנוּ הוֹרִים לְמִשְׁפָּחָה בְּרוּכַת יְלָדִים, וְכִמָּה
מֵהַיְלָדִים שְׁלָנוּ סָבְלוּ בְּעֶבֶר מְבַעֲיוֹת נַפְשִׁיּוֹת. הַמְּלִיצוֹ
לָנוּ לְבַדּוֹק אֶת הַמְּזוּזוֹת, וְאִכָּן כִּאֲשֶׁר בְּדַקְנוֹ אוֹתָן, מְצָאנוּ
שְׁחֻלְקָן הָיוּ בְּעֵיתֵינֵינוּ וְלִכֵּן הִחְלַפְנוּ אוֹתָן לַחֲדָשׁוֹת.

כָּעֵת מְצָבָה שֶׁל הַבַּת הַתְּדַרְדֵּר, וְהִיא הַתְּחִלָּה לְסִבֵּל
מְבַעֲיָה נַפְשִׁית. אֲנַחְנוּ מְרַגְּשִׁים שֵׁשׁ נִגְדְנוּ עֵין-הָרַע
מֵהַשְּׂכָנִים, אָבֵל אֵינָנו בְּטוֹחִים שֶׁזוֹ הַסִּבָּה לְכָל הַצָּרוֹת
שְׁלָנוּ.

כְּבוֹד הַצְּדִיק! הַמְּצָב עִם הַיְלָדִים הָרַס לָנוּ אֶת הַחַיִּים
לְגַמְרֵי... אֵין לָנוּ מְצָב רוּחַ וְכָל הַבַּיִת שְׂרוּי תְּמִיד בְּאִוִּירָה
קוֹדֶרֶת. לָמָּה בְּאוֹת עֲלֵינוּ-הַצָּרוֹת הָאֵלֶּה? וְמָה עֲלֵינוּ לַעֲשׂוֹת
כְּדִי שֶׁהֵן תְּסוּרְנָה מֵאֵתָנוּ? תּוֹדָה רַבָּה עַל הַכֹּל.

תְּשׁוּבָה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר חֲקֵת ח' תְּמוּזָה ה'תשע"ב

שְׁלוֹם רַב אֶל מְלִכָּה, תַּחֲיָה.

לְנִכּוֹן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

כְּשֵׁיב בְּעֵינֹת בְּבֵית - דְּבַר רֵאשׁוֹן צְרִיכִים לְבְדוּק אֶת
הַמְזוּזוֹת אִם הֵן כְּשֵׁרוֹת אוֹ לֹא.

הַיּוֹם יֵשׁ תְּרוּפוֹת לְכָל הַבְּעֵינֹת הַנִּפְשִׁיּוֹת וְכוּ', וְאֵין זֶה
בוֹשָׁה לְקַחַת תְּרוּפוֹת וְכוּ', אִף אֶחָד לֹא צָרִיךְ לְדַעַת מִזֶּה.

הַבְּעַל וְהָאִשָּׁה צְרִיכִים לְהִתְאַזֵּר בְּמִדַּת הַסְּבֻלָּנוֹת, כִּי
אֵין עוֹד תְּרוּפָה לְבֵית כְּמוֹ שֶׁהָאָבָא וְהָאָמָא הֵם רְגוּעִים
וְסִבְלָנִיִּים עִם הַיְלָדִים, כִּי זֶה מְשַׁפֵּיעַ גַּם עֲלֵיהֶם, הֵן אִמָּת
כְּשֵׁיב בְּבֵית בֶּן אֶחָד אוֹ בַת אַחַת שֶׁהֵם בְּבַעֲיָה נִפְשִׁית
וְכוּ', אֲזִי כָּל הַבֵּית נַעֲשֶׂה מְהַפֵּךְ וְכוּ', עִם כָּל זֹאת הַהוֹרִים
מְכַרְחִים לְהִתְאַזֵּר בְּמִדַּת הַסְּבֻלָּנוֹת. וְאָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטִי
מוֹהַר"ן חֶלֶק א' סִימָן קנ"ה) אֲשֶׁר אֶל סְבֻלָּנוֹת שֶׁהִיא אַרְיַכַת אַפִּים,
אִי אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת, אֲלֹא עַל יְדֵי תַקְוָה הָאֲמוּנָה, שֶׁצְרִיכִים
לְהַחֲדִיר בְּעַצְמוֹ אֲמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבַּרְךָ, וְלְדַעַת אֲשֶׁר
דְּבַר גָּדוֹל וְדְבַר קָטָן לֹא נַעֲשֶׂה מַעֲצָמוֹ אֲלֹא בְּהַשְׁגַּחַת
הַמְּאֲצִיל הָעֲלִיּוֹן, וְכִכֵּל שְׂמַחְדִּירִים בְּעַצְמָם אֲמוּנָה פְּשוּטָה
בּוֹ יִתְבַּרְךָ, שֶׁהַכֵּל מִיָּדוֹ יִתְבַּרְךָ בְּהַשְׁגַּחַת פְּרֻטִית - אֲזִי בְּנִקֵּל

לקבל את כל מה שעובר עליהם, כמובא בדברי רבנו ז"ל
(לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן רנ): 'כְּשֶׁאָדָם יוֹדֵעַ שֶׁהַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָה
מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, אֲזִי יָכוֹל לְקַבֵּל אֶת הַכֹּל אֶפְלוּ יִסּוּרִים קָשִׁים';
לא עלינו.

את ובעלך צריכים להתחזק בִּיתר שאת וביתר עז,
אפלו שאני יודע את מכאובי לבבכם וכו', כי באמת אין
עוד צער בעולם כמו כְּשִׁישׁ בְּבֵית יְלָדִים שְׁסוּבָלִים מִבְּעֵיָה
נִפְשִׁית, עד כדי כך שאמר מֶרֶן הַגָּאוֹן הַקְּדוֹשׁ ה'חֲזוֹן אִישׁ'
זי"ע: "אָדָם שִׁישׁ לוֹ בֶּן אוֹ בַת חוֹלִים בְּנִפְשׁ - רָאוּי לְקוֹם
לְפָנָיו!" כי הצרה הזו עולה על כל הצרות.

ולכן אתם שניכם צריכים מאד מאד להתחזק יחד,
ולחזק אחד את השני - לא להפגס בלחץ ובעצבים וכו',
הן אמת שזה הדבר הכי קשה וכו', כי כְּשִׁישׁ בְּבֵית יְלָדִים
עם בעיות נפשיות - זו הצרה הכי גדולה, יותר מכל הצרות
שבעולם וכו', עם כל זאת, ראוי להתחזק בכל מיני אפנים
שבעולם, ולא להשבר בשום פנים ואפן וכו'.

והקדוש-ברוך-הוא שאמר לעולמו די - יאמר לצרות
ישׂראל די.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...